

Instytut Pamięci Narodowej - Katowice

<https://katowice.ipn.gov.pl/pl3/aktualnosci/184279,Fotografie-z-pochodu-pierwszomajowego.html>
11.05.2024, 16:53

Fotografie z pochodu pierwszomajowego

Tym razem „Migawka archiwalna” pojawia się wyjątkowo w piątek - a to dlatego, że nie chcemy spóźnić się z zaproszeniem do podróży w czasie na pochód pierwszomajowy. Bohaterem dzisiejszej „Migawki” są fotografie wykonane podczas takiego wydarzenia w Wojkowicach w 1955 r.

W 2016 roku Oddziałowe Archiwum IPN w Katowicach otrzymało od darczyńcy, pana Stanisława Dudy, zbiór fotografii. Powiedzmy od razu, że ofiarodawca nie był ich autorem i nie wiedział, kto nim był, a zdjęcia odnalazł w rodzinnym archiwum. Podjęte próby ustalenia autora fotografii zakończyły się niestety niepowodzeniem i nie przyniosły odpowiedzi na pytanie kto stał za obiektywem.

Część przekazanych do OA zdjęć została wykonana podczas pochodu pierwszomajowego w Wojkowicach w 1955 r. Jak niektórzy pamiętają (a inni słyszeli od tych, którzy pamiętają) – w PRL obchody pierwszomajowe były obok „święta” 22 lipca najważniejszą państwową uroczystością. Udział w pochodach organizowanych w pierwszym dniu maja bywał nieraz wymuszany na uczniach i pracownikach – zwłaszcza dużych zakładów. Obowiązek entuzjastycznego i radosnego uczestnictwa w robotniczym święcie był już słabiej egzekwowany w dwóch ostatnich dekadach PRL, ale prezentowane w tej „Migawce archiwalnej” fotografie pochodzą z najbardziej chyba ponurego okresu powojennej Polski, trwającego aż do odwilży w roku 1956. Na zdjęciach widzimy uczestników pochodu w 1955 r. – sportowców KS „Budowlani”, robotników z cementowni „Saturn” w Grodźcu i grupy w strojach ludowych. Wszyscy pozują z dość poważnymi minami, niektórzy dzierżą plansze z podobiznami „bohaterów” czasu stalinizmu – Bolesława Bieruta czy Józefa Cyrankiewicza. Na kilku zdjęciach widać trybunę, przed którą defiluje pochód, a mieszkańcy tego miasta na pewno rozpoznają miejsca uchwycone w kadrach wiele lat temu.

Warto podkreślić, że w zasobie OA IPN w Katowicach nie ma prawie żadnych zdjęć z obchodów pierwszomajowych czy lipcowych, które byłyby wykonane przez funkcjonariuszy MO lub SB w ramach ich pracy. Imprezy te były zabezpieczane przez służby, najwyraźniej jednak nie widziano potrzeby uwieczniania ich uczestników na fotografiach. Dar przekazany do naszego archiwum jest zatem tym bardziej cenny, a jego wartość tym większa, że pokazuje nam nie dopracowane propagandowo wydarzenie w centralnym ośrodku, ale peryferie i jego mieszkańców.

(na podstawie IPN Ka 454/51, t. 4; wszystkie fotografie pochodzą z jednostki o tej sygnaturze)

Pochód
pierwszomajowy 1955
r. w Wojkowicach

Pochód
pierwszomajowy 1955
r. w Wojkowicach

Pochód
pierwszomajowy 1955
r. w Wojkowicach

Pochód
pierwszomajowy 1955
r. w Wojkowicach

Pochód
pierwszomajowy 1955
r. w Wojkowicach